

Wijkmakers on the move

Inleiding

Het project 'Wijkmakers on the move' is een samenwerking tussen twee lectoraten van Avans Hogeschool, Digitalisering en Veiligheid en Leven Lang in Beweging, het Koning Willem I College, de academie van Bestuur en Veiligheid, Avans Hogeschool en de afdelingen Openbare Orde en Veiligheid en Statistiek van de gemeente Den Bosch. De gemeente Den Bosch is de opdrachtgever en het project wordt ondersteund door de landelijke subsidie van City Deal Kennis Maken (NWO/SIA - CDKM.OZ.04.020).

De ambitie van de gemeente Den Bosch is om als 'toonaangevende datastad' met data en digitale middelen bij te dragen aan de veiligheid, leefbaarheid en (digitale) omgeving van bewoners en bedrijven in de stad en haar buitengebied. De gemeente zet daarbij zowel beleidsmatig als uitvoerend alles in het werk om samen met betrokken burgers in alle veertien Bossche wijken de leefbaarheid en sociale veiligheid te versterken. Daartoe wil de gemeente verschillende informatieposities van de gemeente met elkaar verbinden om de dienstverlening en informatievoorziening aan inwoners en ondernemers te optimaliseren, zodat zij in gezamenlijke initiatieven zelf het leef- en werkklimaat in hun wijk kunnen verbeteren.

Voorbeelden hiervan zijn de Wijk- en Buurtmonitor, de Zorgmonitor of de Veiligheidsmonitor, van daaruit wil de gemeente ook bewonersinitiatieven op maat gaan ondersteunen.

Om deze ambitie te kunnen realiseren en een goede basis te leggen voor de toekomst, is het project Wijkmakers on the move gestart. In de eerste fase van dit project wil de gemeente verkennen hoe bewoners veiligheid, leefbaarheid van hun omgeving beleven, en op welke manier inwoners en gemeente (digitaal) met elkaar communiceren. In een vervolgfase wordt op basis hiervan de informatievoorziening op maat per buurt of wijk ingeregeld, samen met actieve bewoners, en wordt deze verder getest en gerealiseerd i.s.m. Avans en het KWIC.

Onderzoekaanpak en resultaten

In deze eerste fase van het project is een vergelijkende gevalstudie van vier Bossche wijken opgezet met als tweeledig doel: (1) een beeld te vormen van iedere wijk met betrekking tot de beleving van veiligheid en informatievoorziening en (2) aanbevelingen te formuleren hoe de gemeente (met haar partners) inwoners in dorpen, wijken en buurten op een actieve wijze kan betrekken in het delen van informatie om de leefbaarheid en sociale veiligheid te verbeteren. Gegeven deze tweeledige doelstelling en de ambitie van de gemeente zijn de volgende onderzoeksvragen geformuleerd: Wat voor informatie wordt er nu gedeeld tussen gemeente, politie en bewoners? Welke informatie wordt hoe met elkaar gedeeld? Met welke informatie kan de gemeente (met haar partners) bewonersinitiatieven ondersteunen om de leefbaarheid en sociale veiligheid in de buurten en wijken van Den Bosch te verbeteren?

Om deze onderzoeksvragen te beantwoorden, is er gebruik gemaakt van drie methoden van onderzoek. Op basis van deskresearch zijn door het onderzoeksteam *case summaries* van de vier wijken gemaakt om een beeld te vormen van het dorp of wijk en om de andere onderzoeksmethoden af te stemmen het onderzoeken van de beleving van veiligheid, prettig wonen en informatievoorziening in de dagelijkse omgeving van inwoners. Hiervoor zijn ook interne statistische bronnen van de gemeente geraadpleegd (Wijk- en buurtmonitor 2020 en Veiligheidsmonitor 2019) en bronnen van het CBS om inzicht te krijgen in de

(veiligheids)situatie en ontwikkelingen in de wijken, dorpen en buurten. Daarnaast is er gedurende het project deelgenomen aan verschillende overleggen van gemeente en haar partners en terugkoppelsessies van de veiligheid scans met inwoners. Op basis hiervan is vervolgens besloten om een inwonersbevraging uit te voeren bij inwoners in vier van 14 wijken van Den Bosch die hebben deelgenomen aan de veiligheidsscan van de gemeente, en anderzijds om met studenten en docenten van Koning Willem I College (KWIC) en studenten en docenten van Avans Hogeschool (IVK) ontwerponderzoek uit te voeren naar de coproductie van digitale veiligheid. Tot slot vindt in de laatste week van november 2021 een terugkoppelsessie plaats vinden met inwoners, de gemeente en politie waarin de resultaten van het onderzoek worden gedeeld en aanbevelingen worden gevalideerd.

Corona

Corona en de lockdown hadden een grote impact op onze aanpak. Er was veel uitloop en het momentum dat nodig is voor ontwerponderzoek, ging veelal verloren. We sloten aan op een campagne van de gemeente onder de werktitel 'wijkscans'. Waar men oorspronkelijk plande om alle vier wijken waar wij werken in januari 2021 afgerond te hebben, strekt zich die campagne met veel tussentijdse bijstellingen uit t/m de zomer. In de bewonersbevraging werkten we nauw samen met de opleiding IVK van Avans en een aantal opleidingen van het KW1C. Eind januari heeft de opleiding IVK besloten om studenten/docenten te verbieden 'de straat op te gaan'. Er stonden 170 IVK studenten klaar, door ons team goed voorbereid qua methodologie, logistiek, datavergaring en -opslag, alles *on hold*. We hebben daarop snel een digitale variant ingezet en meer onderzoekerscapaciteit vanuit onze lectoraten ingezet, maar dit was natuurlijk een tegenvaller in het kader van de achterliggende doelen van CDKM. De betrokken docenten en studenten waren er niet minder enthousiast om.

Inhoudelijke resultaten

De inhoudelijke resultaten zijn we nog volop aan het analyseren en samen met bewoners en professionals aan het valideren. Duidelijk is wel dat informatie-uitwisseling zich vooral in kleine kring afspeelt, met naaste burens, nog in beperkte mate op buurt of wijkniveau. Ook de informatievoorziening vanuit de gemeente wordt nog maar beperkt herkend, er liggen vele kansen voor concrete verbetering. De betrokken gemeentelijke teams zijn enthousiast om hierop door te gaan. De opvolging van onveiligheidssignalen door gemeente en politie, door daadwerkelijke interventies, maar ook qua digitale communicatie is hierbij een belangrijk punt van verbetering. Hetzelfde geldt voor de kansen die bewegen en sporten in de wijken biedt: waar de aanneming van de eerste fase van dit project was dat bewegen en sporten in groepen ook kansen zou bieden om informatie over wijkveiligheid uit te wisselen, daarbij digitale apparaten (fit-bits in groepen) en apps in te zetten, kon dat in deze fase nog niet worden aangetoond.

Opbrengsten

Mooie extra opbrengsten zijn er ook. We hebben dus op de geplande vele directe contacten met bewoners moeten inleveren vanwege de lockdown, maar er zijn een aantal extra resultaten geboekt die we in de volgende fasen van Wijkmakers gaan oppakken. Voor de bevraging van bewoners hebben we een app ontwikkeld waarin een *photovoice* methodiek is toegepast die we verder gaan toepassen in WijkMakers volgende fase, en ook in het project Mobi-Lab van de Werkplaats Sociaal Domein waarin Sociale Technologie centraal staat.

Samen met de studenten van het KWIC hebben we een aanpak voor content analyse toegepast van de sociale media die buurtbewoners gebruiken; ook deze aanpak gaan we samen met het KW1C verder ontwikkelen. Het verder ontwikkelen van een veilig digitaal platform voor en door bewoners maakt deel uit van het project HYLEO waarvoor we zojuist samen met de gemeente een EU-subsidie verworven hebben, en van het Avans brede zwaartepunt Veilige en Veerkrachtige Stedelijke Omgeving dat we samen met het KWIC en andere maatschappelijke organisaties ontwikkelen.